

РЕШЕНИЕ

№ 65

гр. София, 03.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 31 СЪСТАВ, в публично заседание на трети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: МИРОСЛАВ В. СТОЯНОВ

при участието на секретаря ДИАНА К. ДИМИТРОВА
като разгледа докладваното от МИРОСЛАВ В. СТОЯНОВ Гражданско дело
№ 20211110141335 по описа за 2021 година

Предявени са от А. С. С. срещу *** осъдителни иски с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД и чл. 59 ЗЗД за заплащане на сумата от 8016,81 лева, платена без основание по изп. дело № 20168630400969 по описа на ЧСИ С.Х., рег. № 863 към КЧСИ и 2535,45 лева, представляваща платена без основание сума по изп. дело № 20178630402639 по описа на ЧСИ С.Х., рег. № 863 към КЧСИ, ведно със законната лихва върху сумите от датата на подаване на исковата молба 14.07.2021г., до окончателното изплащане на сумите.

Ищецът твърди, че през 2018г. разбрал за две образувани при ЧСИ С.Х. изпълнителни дела с № 20168630400969 и № 20178630402639, образувани по изпълнителен лист от 19.06.2015г. и изпълнителен лист от 25.04.2017г., издадени срещу покойната му родена майка- С. С.а Д., за задължения на същата, произтичащи от неплатена и потребена от нея вода в предоставеното от СО общинско жилище, находящо се в АДРЕС, общо по двата листа в размер на 4 820,38 лв. Оспорва да има качеството на наследник на С. С.а Д.. Поддържа, че с нотариално заверена декларация от 23.08.1983г. същата се е отказала от него, като е дала изричното си съгласие да бъде настанен в "Дом за деца лишени от родителска грижа", гр. Т. за отглеждане, като с декларацията е дала и съгласие за пълно осиновяване съгласно чл. 54, ал. 1 СК /1968г./. Сочи, че след оставянето му в дома ненавършил четири години, не е поддържал никакъв контакт със С. Д. и не я е виждал. Твърди, че с нарочна молба е уведомил и по двете образувани при ЧСИ С.Х. изпълнителни дела, че няма качеството на наследник на длъжника С. С.а Д., но поради затруднено финансово положение не е могъл да се обърне за квалифицирана правна помощ от адвокат. Твърди, че и по двете изпълнителни дела принудително са били удържани суми от трудовото му възнаграждение. Твърди, че работодателят му *** в качеството му на трето задължено лице е удържал суми от трудовото му възнаграждение и превеждал същите по сметка на съдебния изпълнител, като удържаните и преведени по сметка на съдебния

изпълнител суми са в общ размер на 10 552,06 лв. Твърди, че принудително удържаните от трудовото му възнаграждение суми са недължимо платени от него. Оспорва да има качеството на наследник на С. С.а Д.. Отделно от това заявява, че е извършил изричен отказ от наследството на последната. Сочи, че по изп. дело № 20168630400969 били събрани суми в общ размер от 8016,81 лева, а по изп. дело № 20178630402639 суми в общ размер от 2535,45 лева. Искането към съда е да уважи предявените искове.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба, с който се оспорва иска като неоснователен. Ответникът твърди, че по образуваните две изпълнителни дела ищецът е бил законосъобразно конституиран като наследник на длъжника С. С.а Д.. Сочи, че ищецът бил конституиран в изпълнителните дела в качеството му на наследник заедно с още трима наследници на длъжника, като последните били извършили отказ от наследството на длъжника, респ. ищецът като единствен наследник на длъжника отговарял на задълженията му. Сочи, че на ищеца са му били изпратени съобщения по изпълнителните дела, в които изрично е било посочено, че следва да уведоми съдебния изпълнител в случай, че се е отказал от наследството или го е приел по опис, като ищецът не е представил и по двете дела писмени доказателства, удостоверяващи тези обстоятелства. Твърди, че към датата, на която ищецът е бил оставен от майка му, която е извършила пълен отказ от него, е бил приложим Семейният кодекс от 1968 г. и поради неосъществения се факт на пълно осиновяване на ищеца, той е запазил качеството си на наследник на С. Д.. Сочи, че извършеният от ищеца изричен отказ от наследството на майка му е направен по негово искане от 12.05.2021г., т.е. след като са били заплатени от неговото имущество всички задължения по двете изпълнителни дела. Искането към съда е да отхвърли иска като неоснователен. Претендира разноски.

Съдът, като обсъди събраните доказателства и доводите на страните, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

По предявените искове с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД ищецът следва да докаже при условията на пълно и главно доказване, че е платил процесните суми в резултат на проведено принудително изпълнение срещу него по двете образувани изпълнителни дела, а в тежест на ответника е да установи, че е налице основание за получаването на сумите по двете изпълнителни дела - в случая валидно възникнало наследствено правопримемство.

По предявените искове с правно основание чл. 59, ал. 1 ЗЗД следва да бъде установено от ищеца неговото обедняване, обогатяването на ответника, наличие на причинна връзка между тях и липса на основание за имущественото разместване. В случая в тежест на ищеца е да докаже, че е платил процесната сума като разноски по изпълнителните дела; че с тази сума ответната страна се е обогатила, тъй като разноските е следвало да бъдат заплатени от нея. При установяване на тези обстоятелства в тежест на ответника е да докаже, че е погасил задължението си към ищеца.

От препис-извлечение от акт за смърт и удостоверение за наследници, и двете от 22.08.2018 г., се установява, че ищецът е наследник по закон на починалата С. Д., която с декларация от 23.08.1983 г. се е отказала от ищеца като нейно собствено дете и е дала съгласие за пълното му осиновяване, за което по делото липсват доказателства. С изпълнителен лист от 19.06.2015 г. по гр.д. № 13158/2015 г. на СРС и изпълнителен лист от 25.04.2017г. по гр.д. № 48117/2016 г. на СРС С. Д. е била осъдена да заплати суми на ответника за потребена вода за съответни периоди и размери. Въз основа на

същите изпълнителни листове по искане на ответника са образувани съответно изп.д. № 969/2016 г. и изп.д. № 2639/2017 г., и двете по описа на ЧСИ Х.. По същите дела ищецът е конституиран като наследник по закон на първоначалната длъжница съответно с Протокол от 18.05.2018 г. по изп.д. № 2639/2017 г. на ЧСИ Х. и с Протокол от 16.07.2018 г. по изп.д. № 969/2016 г. на ЧСИ Х..

От удостоверения от 02.07.2021 г. по двете изпълнителни дела на ЧСИ Х. се установява, че процесните суми са постъпили по сметка на ЧСИ Х. от наложени обезпечителни мерки и заповест за трудово възнаграждение на ищеца, като съответна част от тях са преведени на самия ответник с оглед пълно удовлетворяване на неговата претенция по двата изпълнителни листа, а останалата част са останали за заплащане на дължимите такси и разноски по двете изпълнителни дела. Поради това ищецът успешно е реализирал доказателствената тежест по двата предявени иска така, както е разпределена в обявения за окончателен доклад по делото на основание чл. 164 ГПК.

По двете изпълнителни дела се намират молби на ищеца, в които са направени искания за получаване на документи по делото, за изчисляване на дължимите суми, за насочване на принудителното изпълнение срещу други лица, като от съобщения за наложени заповести на ищеца по негови банкови сметки в *** и в ***, както и неговият работодател ***, с който ищецът е бил в трудово правоотношение от 25.01.2017 г. до 05.06.2021 г. видно от трудов договор и уведомление на същото дружество до ЧСИ Х. (л. 19 по делото, л. 333 по изп.д. № 969/2016 г. на ЧСИ Х.) се установява, че всички процесни суми са били събирани принудително от ищеца, който активно е оспорвал качеството си на наследник по закон на длъжницата по двата изпълнителни листа С. Д..

Видно от съдебно удостоверение от 13.05.2021 г. по гр.д. № 26053/2021 г. на СРС, 92-ви състав отказът на ищеца от наследството на неговата майка С. Д. е вписан по негова молба в специалната книга на съда на 14.05.2021г.

Съгласно чл. 60, ал. 1 ЗН наследниците, които са приели наследството, отговарят за задълженията, с които то е обременено, съобразно дяловете, които получават от наследството. Предпоставка за отговорността на наследника е приемането на наследството. Наследникът по закон на починало лице е само призован към наследяване, като същият има възможност да приеме наследството на починалото лице или да се откаже от него. Последиците от упражненото право на наследяване, в случаите на изявена воля за приемане, са възникване на наследственото правоприемство, т.е. преминаването на имуществото (правата, но и задълженията) на наследодателя към наследника. От момента на приемането наследникът отговаря за задълженията на наследодателя било изцяло, ако приемането е на право, било ограничено – до размера на полученото наследство – ако е приел по опис (чл. 60, ал. 1 и ал. 2 ЗН).

Отказът от наследство е едностранен писмен формален акт, с който призованият наследник изявява волята си да не приеме наследството. Отказът от наследство е изричен, формален, дефинитивен акт. След вписването на отказа, за отказалият се от наследството не съществува възможност да оттегли своя отказ. Касае се за окончателно волеизявление, след което последвалото приемане е нищожно. Както приемането на наследството, така и отказът от наследство, изчерпват възможността след неговото надлежно изразяване да се извърши точно обратното му действие. В този смисъл и Решение № 310 от 9.04.2009г. на ВКС по гр.д. № 721/2008г., III г. о., ГК. С отказа от наследство наследникът се лишава от включените в наследството права и не приема включените в него задължения. Той не само престава да бъде наследник, но се счита,

че не е бил такъв, тъй като отказът от наследство произвежда действие от откриване на наследството - в този смисъл разрешенията дадени с т. 1 от Тълкувателно решение № 148/86г. на ОСГК на ВС на НРБ. Следователно, лицето, което се е отказало от наследството на починалия му праводател се изключва от числото на наследниците, загубва това качество и се счита, че същото е трето лице спрямо правата и задълженията възникващи във връзка с наследството (в този смисъл и Решение № 145 от 23.11.2011г. на ВКС по т. д. №1018/2010г., I т. о., ТК). Наследникът, обаче, може да се откаже от наследството само ако преди това не го е приел. Отказът, който е направен, след като е прието наследството, е нищожен. Съдът разполага с правомощието да се произнесе по валидността на отказ от наследство само ако е направено възражение за това или е предявен инцидентен установителен иск за прогласяване нищожността на отказа. При липса на спор съдът следва да зачете правните последици на отказа. В този смисъл и Решение № 244/19.10.2012г. по гр.д. № 252/2012г., II г. о. на ВКС.

За да се прецени дали извършеният от ответника изричен отказ от наследство по реда на чл. 52 ЗН е действителен и като такъв е породил правното действие, което е целено с това формално едностранно волеизявление, следва да се изясни обстоятелството дали преди извършването му наследникът, отказал се от наследството, не е извършил други недвусмислени фактически и правни действия, с които да е приел същото, т. е. с конклюдентни действия - арг. чл. 49, ал. 2 ЗН.

Приемането на наследството, освен с писмено заявление до районния съдия по реда на чл. 49, ал. 1 ЗН, може да бъде извършено и мълчаливо по смисъла на чл. 49, ал. 2 ЗН. Съгласно посочената разпоредба приемане е налице и когато наследникът извърши действие, което несъмнено предполага неговото намерение да приеме наследството.

Действията на мълчаливо приемане на наследство (без изрично словно изявление) трябва да са недвусмислени, така че да водят до единствен извод за намерение за приемане на наследството. Тези действия могат да са фактически или правни, да са различни по вид и във всеки конкретен случай съдът извършва преценка дали са израз на волята на наследника да приеме наследството /Решение № 395/04.11.2010 г. по гр. д. № 309/2010 г. на II ГО на ВКС и Решение № 535/02.09.2011 г. по гр. д. № 92/2010 г. на II ГО на ВКС/. Мълчаливо приемане ще има, когато наследникът извърши действия, които несъмнено предполагат намерението му да приеме наследството и които той не би имал право да извърши, освен в качеството му на наследник. Приемането на наследството следва да се изрази в активни действия, които водят до промяна в наследственото имущество - прехвърляне, изменение, ограничаване, погасяване или прекратяване на права и задължения на наследодателя, т. е. действията трябва пряко да засягат обема и размера на наследствената маса /Тълкувателно решение № 91 от 1.10.1974 г. по гр. д. № 63/74 г., ОСГК/. Действия, насочени към освобождаване от пасив /задължение/, обременяващ наследството и в този смисъл засягащи пряко обема и размера на наследствената маса, могат да бъдат приравнени с обратен знак на разпореждане с наследственото имущество, което представлява приемане на наследството по конклюдентен начин (Определение № 429 от 18.10.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2024/2019 г., II г. о.).

Спорен по делото е въпросът за действителността на направения от ищеца отказ от наследството на С. Д.. Съгласно разпоредбата на чл. 429, ал. 2 ГПК издаденият изпълнителен лист срещу наследодателя може да бъде изпълняван и върху имуществото на неговите наследници, освен ако те установят, че са се отказали от

наследството или че са го приели по опис. Когато наследникът не е приел наследството, съдебният изпълнител определя срока по чл. 51 ЗН, като съобщава изявлението на наследника на съответния районен съд, за да бъде надлежно вписано. За да приложи неблагоприятната последица на чл. 429, ал. 2 ГПК и да предприеме принудително изпълнение върху имуществото на наследник, не е достатъчно съдебният изпълнител само да установи какво е основаниято за наследяване, а и дали наследството е прието.

От представените по делото доказателства се установява, че ищецът е узнал за насоченото срещу него принудително изпълнение на 30.05.2018 г. по изп.д. № 2639/2017 г. и на 19.08.2018 г. по изп.д. № 969/2016 г., когато е получил поканата за доброволно изпълнение по първото изпълнително дело и съответно съобщение с посочен в него протокол за конституиране на наследници и за прекратяване на изпълнителното производство по изп.д. № 969/2016 г. срещу М. Г. и И. Г. поради извършен от тях отказ от наследството на С. Д..

Видно от горепосочените доказателства процесните суми са събирани само по принудителен ред от ищеца, който не е приел наследството на С. Д. нито изрично, нито мълчаливо. По делото липсват каквито и да е доказателства за доброволно заплащане от страна на ищеца на претендираните от него задължения, поради което същият не е изразил конклюдентно намерение за приемане на процесното наследство. Неотнормено в случая е колко време след узнаване за откриване на наследството и призоваването на ищеца към наследяване е извършен отказът от наследството. Запознаването на ищеца с материалите по изпълнителните дела и изминалият период от време считано то това запознаване са били необходими за ищеца да формира решение дали да приеме или да се откаже от наследството, оценявайки неговите активи и пасиви. По делото не се установиха действия, вкл. и по изпълнителните дела, сочещи на мълчаливо приемане на наследството от страна на ищеца.

Доколкото не се твърдят и установяват други действия или изрично словно изявление, предшестващо вписания отказ, то съдът приема, че направеният от ищеца отказ от наследството на С. Д. е действителен и е породил своето правно действие, което в случая изключва отговорността му за оставените в наследството задължения, вкл. и процесните суми по двата изпълнителни листа. Поради това предявените иски следва да бъдат уважени като основателни и доказани в пълния им размер.

По разноските

Липсва искане за присъждане на разноски в полза на ищеца, поради което съдът не дължи произнасяне в тази насока. С Определение от 17.07.2021 г. по делото ищецът е освободен от внасяне на такси и разноски, поради което с оглед изхода на делото и на основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на СРС дължимата държавна такса от 422,09 лв. по двата иска.

По изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД и чл. 59 ЗЗД ***, ЕИК: ***, седалище и адрес на управление: *** да заплати на А. С. С., ЕГН: *****, адрес: ***, следните суми:

- **8 016,81 лева**, представляваща сума, платена без основание по изп. д. № 969/2016 г. на ЧСИ С.Х., рег. № 863 на КЧСИ; и
- **2 535,45 лева**, представляваща сума, заплатена без основание по изп.д. № 2639/2017 г. на ЧСИ С.Х., рег. № 863 на КЧСИ,

ведно със законната лихва върху горните суми от датата на подаване на исковата молба на 14.07.2021 г. до окончателното изплащане на сумите.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 6 ГПК ***, ЕИК: ***, седалище и адрес на управление: *** да заплати по сметка на СРС сумата от 422,09 лв. - държавна такса за настоящото производство.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването.

Съдия при Софийски районен съд: _____